

Izhaja vsak delavnik popoldne

NOVIČAS

Uredništvo in upravljalstvo v Kopitarjevi ulici št. 6 — Telefon uredništva št. 50 — Telefon upravljalstva št. 328

CENE PO POŠTI:

za celo leto K 144.—
za pol leta K 72.—

CENE PO POŠTI:

za četrt leta K 36.—
za en mesec K 12.—

V UPRAVI STANE MESEČNO K 10.—

DELAVSKI LIST

POSAMEZNA ŠTEVILKA 80 VIN.

Odkrita beseda.

Govor dr. Korošca.

Včeraj popoldne je v ustavni debati govoril tudi dr. Korošec, ki je odkrito povedal, kaj danes misli in hoče slovensko in hrvatsko ljudstvo. Njegove besede so bile kakor udarci jekla na glave tistih prodajnih slovenskih poslancev, ki v imenu demokratov in samostojnežev danes prodajajo samoupravo slovenskega ljudstva. Tudi srbskim poslancem je govoril dr. Korošec iskreno in odkrito, kakor se navadno v politiki ne govori. 99% slovenskega in hrvatskega ljudstva je za samoupravo. Centralizem, ki ga vlada uvaja med tem ljudstvom, je vzrok, da nastaja odpor proti Srbom samim.

Dr. Korošec je izvajal:

Uničimo kapitalistični sistem.

Dajte nam socializacijo!

Današnja doba zahteva od parlamenta, da razvije svojo delavnost na najraznovrstnejša področja, a tega v sedanji obliki ne more. To je razlog, da je Jugoslovanski klub zahteval socialno-gospodarsko zbornico, ki je produkt potreb današnjega časa. Na socialno-gospodarski del so se ozirale vse ustave, ki so nastale po vojski, ker so morale storiti, da bodo produkt časa, to katero so nastale. Vse gospodarske odredbe, katere je izdala naša vlada, so samo začetek in ne morejo odgovorjati celumu obsegu gospodarskega vprašanja. Narod se sebi izvojeval politično enakopravnost, priboril si bo tudi socialno enakopravnost. Če je vlada v nekih slučajih mogla odrediti socializacijo zemlje, zakaj ne bi mogla odrediti tudi socializacijo industrijskih podjetij in velikega kapitala? Današnje osvobojenje ni popolno, dokler se ne rešimo kapitalističnega suženjstva. Naloga naroda je, da uniči kapitalistični sistem.

Ves proletarijat je mobiliziran proti kapitalizmu. Dolžnost našega naroda je, da proletariatu v tej borbi priskoči na pomoč, ko se bori za osvobojenje proletariata od kapitalističnega sistema. Najuspešnejša obznanja bi bila, ako se v ustavo sprejme uredba, da se socializirajo industrijska podjetja, hiše in kapital. Po njegovem prepričanju so privatna imetja popolnoma dozorela, da se socializirajo. Lažje bi bilo izvršiti princip socializacije, ako se v ustavi odpro vrata gospodarski enakopravnosti v naši državi.

Občinska avtonomija!

Dr. Korošec je nato prešel na vprašanje občinske avtonomije. Poudarjal je, da bi po novi ustavi naše občine ne imele niti toliko avtonomije, kakor so jo imele Nova ustava ne garantira občinske avtonomije. Mi pravimo, da je avtonomija občin potrebna iz gospodarskih in socialnih razlogov. Najvažnejša in prva edinica v državi je občina. Pravice samouprave bi se morale v ustavi natančno označiti. Samo občine s široko samoupravo vzgajajo ljudi, ki znajo upravljati in izdajati zakone.

Hrvatje in Slovenci zahtevajo samoupravo svojih dežel!

Hrvatje in Slovenci zahtevajo za svoje pokrajine zgodovinske meje, da ostanejo one kulturno-gospodarske in politične enote, ki jih je stvorila zgodovina, tudi nadalje v organizaciji naše države.

Glede razdelitve države pravi, da je glavni kriterij, po katerem je vladni načrt razdelil državo na oblasti, številka. Slovenci in Hrvati zahtevajo zgodovinske pokrajinske meje, ker mislijo, da bodo v svojih zgodovinskih mejah lažje branili in razvijali svoje kulturno, gospodarsko in politično življenje. (Odobrovanje na desni.) Treba je varovati kontinuiteto kulturnega, političnega in gospodarskega življenja in zato ohraniti pokrajine, ki jih je ustvarila zgodovina. Glavna stvar ni zgodovina, temveč kontinuiteta. Konstatira, da se o tem dosedaj stvarno ni poizkušal noben sporazum, dasiravno je g. minister

za konstituantno včeraj govoril o sporazumnem delu. Pravi, da je to samo sofizem ali prazna fraza.

Burni prizori

Te besede dr. Korošca so izzvale burne prizore. Srbski poslanci so očitali dr. Korošču, češ da je za to, da ostanejo stare avstrijske pokrajine.

Minister dr. Drašković je izjavil sredi med Koroščevim govorom, da sta se dr. Korošec od Slovencev in dr. Drinkovič od Hrvatov izrekla v Vesničevi vladi proti zgodovinskim pokrajinam s svojim podpisom.

Dr. Korošec: Oglasiti se moram zopet, da smo vstopili v vladno s pogojem, da se zgodovinske meje ne negirajo. Nikdar nisem ničesar podpisal, s čimer bi se negirale zgodovinske meje. — Minister dr. Drašković: Pogajanja za sestavo Vesničevega kabineta sta vodila dr. Vesnič in dr. Ninčič v imenu parlamentarne zaednice, kakor se je takrat imenovala skupina radikalnega, narodnega in jugoslovanskega kluba, kot zastopnika druge, demokratske zaednice, pa sva vodila pogajanja g. Pribičević in jaz. V tem svojstvu smo Ninčič, Vesnič in mi z druge strani podpisali sporazum, ki je obvezen tudi za g. Korošca in Drinkoviča.

Dr. Drinkovič: Ne morem drugega, kakor potrditi besede, ki jih je govoril g. dr. Korošec, da nismo nikdar govorili o podrobnostih sklenjene pogodbe med Vesničem in demokratii, na drugi strani pa da niti nismo bili vprašani. Izjavljam, da bom jutri prinesel tri pisma, ki sem jih tekom pogajanj pisal g. Vesniču in iz katerih se bo videlo, da smo jasno in bistro rekli, da vstopimo v vladno in da se damo »ocenjevati« samo, da bi rešili državno zlo in da bi se omogočil volilni red. Da, gospoda, rekli smo, da se damo ocenjevati. Jutri bom prinesel in prečital tukaj vsa tri pisma. (Velik nemir.)

Zakaj centralizem?

Nato je dr. Korošec nadaljeval svoj govor rekoč, da mu je to nerazumljivo in da se mu zdi nemogoče, da bi bil g. Vesnič podpisal kaj takega, ker se spominja baš iz onega kabineta, da so mu popustili, da se sprejme glede avtonomije v zgodovinskih mejah vse, kar so zahtevali njihovi klubi. Treba je govoriti odkrito.

Srbsko pleme nam odreka avtonomijo radi tega, ker se boji hegemonije v onih pokrajinah, kjer Srbi niso v večini. O taki hegemoniji pa ne more biti niti govora. Gotovo je, da bi Belgrad mogel to preprečiti tudi v zgodovinskih pokrajinah. Le ako daste zgodovinske pokrajine, boste zadovoljili Hrvate in Slovence in zagurali srbsko, hrvatsko in slovensko bratstvo. Razdelitev državnega ozemlja v zgodovinske pokrajine je jamstvo ljubezni in sloge.

Hočemo zakonodajno avtonomijo!

Mi se ne razlikujemo od vlade samo v tem, nego glede samega pojma samouprave. Mi zahtevamo ne samo administrativno, nego zakonodajno samoupravo. Vi pravite, da se s tem uničuje naš unitarizem (edinstvenost), a to ne stoji, ker edinstvena je država, katere ima eno ozemlje, narod in eno državno pravo. A tega načelo zakonodajne samouprave ne krši. Nihče ne pravi, ako se država deli v občine, da je narod razdeljen, a istotako narod ni razdeljen, čeprav država je razdeljena v pokrajine. Te ne kršijo suverenosti državne oblasti, ker so samo del suverene oblasti, a ne morejo si prisvojiti suverenosti. Pokrajinska oblast je samo po sebi odvisna od centrale, ki jo je ustvarila. Od državne oblasti se zahteva možnost, da država organizira svojo upravo in tega ne onemogočujejo pokrajine, ki so stvorjene od celokupne vlasti. A jaz izjavljam, da noben član naše stranke ne goji centrifugalnih tendenc niti ne stremi za njimi. In tako misli 99% hrvatskega in slovenskega ljudstva.

Srbobobstvo.

Ustava, ki bo zadovoljila narod, bo sama po sebi razbila centrifugalne tendence. Odkrito izjavljam, da med Slovenci in Hrvati res obstoja srbobobstvo (nasprotstvo proti Srbom); žalibog, je tako. In to je posledica napak vseh, najbolj pa je posledica strahu, ki ga ima srbsko pleme pred nadvlado drugih. Ako hočete tej lojazni izpodmakniti tla, je treba, da daste narodu zgodovinske pokrajine, mi pa vam damo vse garancije proti centrifugalnim tendencam.

Žalitev katoličanov.

Nato je govoril dr. Korošec o žalitvi, ki se je prizadela katoličanom s členom 13. ustave, kateri onemogočuje obvevanje z vrhovnim poglavarjem katoliške cerkve. Te odredbe se ne bo držal niti en katoliški duhovnik niti vernik! Ko bi se temu odrekli,

bi nehali biti člani katoliške cerkve. Nato izjavi o kancelarparagrafu, da ga mi nikdar ne bomo priznali, in da je v interesu cele države, ako se pusti katoličanom svoboda.

„Protidržavni element“.

Na koncu izjavi dr. Korošec: Govoril sem odkrito. Morete me šteti med protidržavne elemente, ker je vaše časopisje polno »protidržavnih elementov« in »avstrijanščine«. Vsaka beseda proti sistemu znači separatizem in protidržavnost, akoravno bi mogli vedeti, kako si morajo v zunanjem svetu predstavljati obstoj države, v kateri je po vašem mnenju toliko protidržavnih elementov. Mi vsi imamo eno skupno točko in ta je ljubezen do te zemlje, zato morate delati na to, da pride do sporazuma, brez katerega ne more biti zadovoljstva v državi. Samo sporazum bo zadovoljil Slovence in Hrvate.

Novi delavci na cesti.

Predsednik dr. Baltič noče sprejeti delavske deputacije.

Ljubljana, 16. aprila. Papirnica v Vevčah je včeraj popoldne naznanila 48 delavcem, večinoma družinskim očetom, da so z današnjim dnevom za nedoločen čas odpušteni, češ ker je nadaljnji obrat v tem obsegu nemogoč radi vladne carinske politike. Če pa tovarna ne dobi naročil, bo ustavljen ves obrat v Vevčah in z njim tudi v Goricanah in Medvodah. S tem pa bo ustavljena in uničena vsa papirna industrija v celi Sloveniji, in celo v celi državi.

Dolžnost vlade je, da sedaj ta kritični in nevarni položaj reši, ker ga je njena nesrečna carinska politika v prvi vrsti zakrivila. Delavski poslanci vseh strank se pozivljajo, da odločno dopovedo vladi, naj se ne igra z usodo stotin in tisočev delavskih družin.

Ljubljana, 16. aprila. Papirniški delavci v Sloveniji, katerih je okoli 700, bodo

v kratkem na cesti z družinami vred, ker v Belgradu nimajo smisla za industrijo. Danes so bili odpušteni prvi in drugi bodo sledili. Radi tega so prišli v Ljubljano, da nekaj dosežejo pri vladi, da se prepreči najhuje. Na poverjeništvu za socialno skrb ni bilo poverjenika Ribnikarja, na oddelku za trgovino in obrt pa ne svetnika Marna.

Da bi deželna vlada potrebno ukrenila pri centralni vladi v Belgradu, je šla deputacija z enim uradnikom k predsedniku Baltiču.

Ali gospod predsednik ni hotel sprejeti delavske deputacije, češ da ni pristojen. Dejstvo, da predsednik ni hotel sprejeti deputacije, da mu torej ni nič mar 700 delavcev in njihovih družin, je pokazalo delavcem, da pri vladi ne najdejo zaščite pred bedo. Predsednikov odgovor je povzročil med delavsko deputacijo nepopisno razburjenje.

Vladne stranke se cepijo.

Opozicija snuje blok.

Belgrad, 16. aprila. (Izvirno) Na včerajšnji seji jug. muslimanskega kluba je prišlo med člani do velikih nesoglasij. Opozicija proti vladi, je v klubu jako močna in jo tvorijo ugledni pristaši: Husein Alin, Kurbegović, Kulenović, Ajanović, Ahmed Kovačević, Ilković in mnogi drugi. Nesoglasja so tako velika, da je razkol gotova stvar. V političnih krogih se trdi, da je ta akcija v zvezi z nastopom Stojana Protića.

Belgrad, 16. aprila. (Izvirno) Včeraj se je govorilo, da so se nekateri člani Jugoslovanskega in Narodnega kluba pogajali s Stojanom Protićem o skupnem nastopu proti vladi. Zdi se, da je v glavnem prišlo do sporazuma. Namen te skupne akcije je pripraviti vladno na sporazumno rešenje ustave. Akciji se pripisuje v političnih krogih velika važnost z ozirom na splošno protivladno razpoloženje, ki se opaža tudi med člani vladnih strank.

vladno razpoloženje, ki se opaža tudi med člani vladnih strank.

Belgrad, 16. aprila. (Izvirno) Konečno so se muslimanski poslanci iz južne Srbije popolnoma odcepili od demokratske in radikalne stranke in ustanovili lasten klub. Predsednik konstituantne, dr. Ribar jim je nakazal klubske prostore poleg prostorov Narodnega kluba. Število članov novega kluba znaša 14 poslancev.

Belgrad, 16. aprila. (Izvirno) Po mnenju političnih krogov je situacija v radikalnem klubu skrajno neugodna, kar se da zaključiti tudi iz objave v »Samoupravi«. Zdi se, da radikalni klub noče pričeti debate o temu vprašanju. Iz kluba je izstopil dosedaj dr. Ivanič, ne da bi ga na to prisilil kak sklep kluba.

V milinu.

Še pred dobrim tednom, ko je bio v konstituantu na dnevnem redu vprašanje o »obznani« in je vlada tedaj s pomočjo kupljene večine ušla nezaupnici, so demokratska glasila vriskala do neba in se napihovala, češ: močni smo kakor še nikdar, a naši nasprotniki onemogli in pobiti do tal. Minister Drašković je takrat vrgel proč zadnje figovo pero, s katerim je vladna večina še pokrivala svojo bankokratsko-kapitalistično nagoto in je široko na vsa usta molil kapitalistični credo. Rekel je odkrito: »Mi nočemo uničiti kapitalizma, ker služi družbi.« Ta družba so seveda bankokrati in vsa njihova gnila žlahta. Kapital je mrtva stvar, ob sebi brez koristi. Življenje in blagoslov za družbo mu dajejo še-le delav. roke. In te roke hoče kapitalistična vlada za vedno vkovati v suženjske verige, te roke naj bi gibale edino-le po ukazu in na korist kapitalu, nikdar pa ne bi se ne smele svobod. razmahniti v svoj lastni prid, v svojo osvoboditev iz dušnega in materialnega suženjstva. To je hotela »glasna obznanja« in ker je žalostna ve-

čina konstituantne zanjo dala vladi odvezo, se je kapitalistični svet in njegovo reptilsko časopisje veselilo in napihovalo čez vso mero.

Ljubljansko demokratsko »Jutro«, eno najizrazitejših kapitalističnih glasil, je tedaj vriskaje pisalo: »Politični dogodki gredo v prid meščanskim strankam! Pojem meščanstva se tu seveda krije s pojmom kapitalizma.

To zmagovalstvo je bilo veliko prezgodnje. Danes gospodarsko nobena država ni neodvisna od ostalega sveta, marveč so gospodarski pogoji, razmere in interesi vseh držav civiliziranega sveta tesno izprepleteni in zvezani med seboj. Najbolji dokaz za to nam je ravno sedanja svetovna kriza, ki izvira iz dejstva, da v enem delu držav — v sred. Evropi — gospodarski stroj ne funkcioniira. S tega vidika si predočimo mogočni boj in nezlomljivo voljo delavstva na Anglskem, v Ameriki, Italiji in posebno v Rusiji, da se bosta ta boj in ta volja ustavila pred jugoslovanskimi in državnimi mejami in vladni »obznana-

mi? Potem se pač kruto motijo.

Toda ne samo s pogledom na zunanji položaj je bilo veselje naših meščanskih bankratskih strank in listov prezgodnje. Tudi v mejah naše države se polagoma sicer, a z vso gotovostjo, ki jo daje nujnost zdravega organizma, poraja odpor, ki bo izpodbil lončene noge današnjih malikov in razkropil njih malikovalce. Odpor se kuha v Srbiji in Južni Srbiji, v Vojvodini, na Hrvaškem. Povsodi se polni vreča vladnih nasilij in krivic, nesramnih vladnih kupcij z interesi ljudstva ter se pripravlja, da se odveže.

Najočnejše pa so začeli mleti mlini ljudske jeze nad dosežanji oblastniki — v Sloveniji. Tu imamo občinske volitve. Že prvi dnevi boja kažejo, kam je slovensko ljudstvo namerilo svoj glavni udarec. Čutila ga bo stranka, ki je bila sicer že ob volitvah v konstituantno tepena, a si je zaenkrat rešila kožo pod novim kožuhan: »Samostojne kmetijske stranke«. Ta kožuhi ji je pomagal, da se je mogla šopiriti v Belgradu in da se je v zadnjem času polastila vlade v Sloveniji. Toda ravno v tem kožuhu se je pa obnašala tako sramotno, da ga je kompromitirala do zadnje dlake in da se v njem ne sme več niti pokazati. Ta JDS = SKS je, ki jo bo slovensko ljudstvo ob občinskih volitvah iztrebilo, da bo ostal od nje komaj meh — »Jutro« in ostali demokratsko potiskani papir.

Stranka, ki je tekom dveh let izdala in za oblast prodala ves svoj demokratski program, vse pravice in koristi slovenskega ljudstva, avtonomijo Slovenije in svobodo vere naših očetov — je zrela za mlin ljudske pravice. Mlin ljudske sodbe je v teku.

Občinske volitve.

Občinske volitve. Po dosedanjih poročilih je na celem Slovenskem okroglo 200 občin prešlo v roke Ljudske stranke brez vsakega boja, ker nasprotniki niso mogli niti postaviti svoje liste. To je dobra četrtina vseh občin, ki bodo volile. Volilo bo sedaj nekaj manj ko 800 občin. Ostale občine: v Prekmurju, na Kočevskem in v osvobojenem ozemlju bodo volile pozneje. Če se liberalci tolažijo, da so to le male občine, naj jim bo povedano, da so vmes mnoge občine, ki štejejo na tisoče prebivalcev in da je med njimi tudi mnogo industrijskih krajev. Če ne verjamejo danes, bodo spoznali po volitvah, da liberalnega centralizma pri nas ne mara nihče več.

Grozde postaja prekišilo. Poožaj ki ga kaže volivni boj, je začel »Jutro« jemati sapo. Očividne uspehe Ljudske stranke hoče pripisati na rovaš oblasti, ki so o doslej imeli »klerikalci« v občinah in ki da jo sedaj izkoriščajo v svoj prid. Pri tem si pa ne more kaj, da ne bi oplazil tudi svojih v nezvestobi zvestih samostojnežev, ki jim očita, da naj bi bili svoj trud, ki so ga porabili za sestavljanje kandidatne liste v Ljubljani, porabili raje na kmetih (v Ljubljani pač neposredno konkurirajo demokratom!). Tu — kisló priznava »Jutro« — JDS po številu pač ne bo dosegla števila SLS, toda zato bodo pa njeni zastopniki toliko tehtnejši po svojih sposobnostih za komunalno delo. No, to sposobnost so si ti podeželski »demokrati« pač pridobili v visoki šoli liberalne občinske politike — v Ljubljani?! Končno izblebetava »Jutro«, da se »demokrati« na deželi po navodilu vodstva JDS »topot niso izticali«, da so

pa »svetovali« in »delali« na poraz SLS. To je pa res imenitna stranka, ki se pri velevažnih občinskih volitvah v deželi, v kateri si je prisvojila vlado, omejuje na vlogo stare podpihvalke in intrigantije. Čestitamo!

Sestanek somišljenikov SLS za trnovski okraj se vrši jutri ob 10. uri dopoldne v trnovski prosveti. Vse naše somišljenike in somišljenice pozivamo, da se ga udeležijo.

Somišljenikom SLS v Spodnji šiški! Jutri ob 11. uri dopoldne se vrši v restavraciji »Reinighaus« na Frankopanski cesti javen shod SLS. Pridite vsi!

Shod somišljenikov in somišljenic šentjakobskega okraja bo v ponedeljek ob pol 8. uri zvečer v šentjakobski prosveti. Somišljeniki, pridite vsi!

Šentjakobski volivni odbor SLS vabi vse naše somišljenike in somišljenice k važnemu sestanku v ponedeljek 18. t. m. ob pol 8. uri zvečer v Prosveti. Govoril bo urednik g. Franc Kremžar. Udeležite se polnoštevno!

Politični dogodki.

Vlada proti komunistom. Upravnim oblastem je došel od notranjega ministra Draškovića ukaz, naj najstrožje izvajajo svoječasne protikomunistične odredbe. Policija je neki v zadnjem času nasproti komunistom postajala prepustljiva. — »Obznanje« se bo tedaj izvajala z večjo strogostjo. Če se bo vlada s tem utrdila, je drugo vprašanje.

Delavsko gibanje na Angleškem. Na skupno sejo, ki je bila sklicana za 15. t. m., delavski zastopniki niso prišli. Lloyd George je z delodajalci čakal na delavce tričetrt ure. Namesto delavskih zastopnikov mu je je došlo pismo voditelja rudarjev Hodgesa, v katerem le-ta izjavlja, da je temeljna zahteva za sporazum, da se zakonitim potom urede plače in nacionalizirajo podjetja. Lloyd George je poročal v zbornici in rekel, da se državna kontrola ne sme obnoviti. Železniški in transportni delavci so napovedano splošno stavko preklicali. Vlada je še bolj omejila porabo premoga in razsvetljave.

Dnevni dogodki.

Poštna znamke. Od danes naprej velja v poštnem prometu samo nove edinstvene znamke s sliko kralja Petra in regenta Aleksandra in pa invalidske znamke. Veljavnost znamk Ljubljanske izdaje pa pre-

Izvoz mesa in živine prepovedan. Današnje »Jutro« poroča, da je izvoz mesa in živine v Italijo in sploh izven države prepovedan. Na ljubljanskem kolodvoru so zato ponoči ustavili večji transport mesa, ki je bil namenjen v Trst. Želimo, da bi ta prepoved — če je res bila — prišla v prid revnemu konzumentu, kar pa po dosedanjih izkušnjah komaj moremo upati. »Jutro« si je topot modro prihranilo vsako opazko o tej odredbi in demokratskih zaslugah na njej. — Sicer pa počakajmo!

Igra z dinamitom. Posestnikov sin Janez Jančar iz Gaberja pri Trebelnem se je igral z dinamitno patrono, ki je eksplodirala in mu težko poškodovala, skoro razmesarila tri prste leve roke. — Mariji Vesel

iz Prezida pri Čabru je vžigalna dinamitna kapica, s katero se je igrala, razmesarila tudi tri prste leve roke. Oba poškodovanca sta bila prepeljana v ljubljansko bolnico.

Velika tavina blaga v Mariboru. Mariborska policija te dni energično zasleduje neznane in drzne vlomilce, ki so vlomili v veletrgovino z manufakturnim blagom Karola Worsche v Gosposki ulici št. 10. Vlom so izvršili na zelo premeten način in so zabrisali skoro vse sledove. Iz trgovine so odnesli samo fine svilnate predmete, tako 314 ducatov svilnatih robcev in 170 metrov fine svile. Tvrdba ima 122.757 kron škode.

Ljubljanski dogodki.

Ij t Bogoslovec Stanko Repnik. Na svojem domu v Ljubljani je umrl danes zjutraj ob pol osmih po daljši zelo mučni bolezni bogoslovec tretjega letnika č. g. Stanko Repnik. Blaga duša se veseli že v nebesih pri svojem Bogu, ki se ga je rajni veselil letos v juliju prvič darovati na oltarju Gospodovem. Pokop bo v ponedeljek popoldne ob dveh iz žalnega doma Hrvatski trg 4 na pokopališču k Sv. Križu. Počivaj v miru! Težko prizadeti rodbini iskreno sožalje!

Ij Umrla je v hiralnici sv. Jožefa gospa Terezija Škof, posestnica v Študentovski ulici 7. Pogreb bo jutri, v nedeljo 17. t. m., ob pol 2. uri popoldne iz hiralnice sv. Jožefa. Svetila jej večna luč!

Ij Razstava v Rokodelskem domu. Jutri ob pol 12. uri bo v Rokodelskem domu zaključek strokovnega čevljarskega tečaja in razstava risb in čevljarskih izdelkov, izvršenih na tečaju. K zaključku tečaja in k poučni razstavi vabimo vse člane rokodelskega društva in občinstvo, ki se zanima za napredek domače obrti. Razstava bo v dvorani Rokodelskega doma, Komenskega ulica št. 12, I. nadstropje.

Ij Na Rožniku bo jutri, dne 17. t. m. ob 9. uri duhovno opravilo, popoldne ob 5. uri bodo liturgije in blagoslov.

Ij Ljubljanski trg. Mesni trg je bil pretečeni teden dobro založen in ni bilo nikjer pomanjkanja. Z govejega trga je izginilo z malimi izjemami vse slabo blago. Zčasno vpeljana prosta trgovina je povzročila, da se je razvila faktilčno med mesarji zdrava konkurenca. Na trgu se plačuje dobro volovsko meso po 36 kron zadnji del in 34 kron prednji del. Slabejše blago se plačuje po 32 kron in 34 kron kg. Opozarja se pa stranke, da je mnogo bolj ekonomično kupiti dobro volovsko meso po 36 kron kg, kot pa slabo meso po 30 K ali 32 kron kg. Po nekaterih mesnicah v mestu, kjer se deloma seka prima vole, se plačuje meso po 40 kron zadnji del in 36 kron prvi del. Te cene odgovarjajo današnjim cenam žive teže v ljubljanskem nakupovalnem področju. Živa cena: 18 do 20 kron delavnih, za klanje slabih volov. Za klanje dobri voli 21 do 22 kron, prima voli 24 kron. Telečje meso I. vrste 26 kron, II. vrste 24 kron. Svinjsko meso I. vrste 38 K, II. vrste 34 kron. Slanina, trebušna 42 K, povprečna 46 kron, riba in sal 48 kron. Slanina močno preostaja in vsled tega ovira klanje prašičev za meso. Preskrba Ljubljane z mleviskimi izdelki je tudi glede kakovosti povoljna. Cena je pa padla samo neznatno 50 vinarjev do 1 K pri kg. Na žitnem trgu je dovoz pšenice zmanjšal. Cena moka št. 0 na ljubljanskem trgu v detaljni prodaji 17 kron 50 vin., št. 1 16 kron 50

vin, dobra krušna moka 14 kron 50 vin. V prodaji na debelo cena 1 K nižja pri kg. Jemčen se je dvignil na 650 kron za 100 kg, oves 480 kron, koruza 470 kron. Pritožbe glede slabega kruha in moka so postale zelo redke. Na sadnem trgu se kažejo zadnja jabolka slabše kvalitete po 8 do 10 kron kg. Različne zelenjave je na trgu v izobilju ter vladajo vsled konkurence umerjene cene. Importirana glavna solata izborne kvalitete se plačuje po 20 kron kg. Jaje je na trgu dovolj po 1 krono 60 vin. do 1 krono 80 vin. za kos. Mleka nekoliko primanjkuje, ker vlada v tem času na mlečnem trgu normalno pomanjkanje. Z majem se mlečni trg bistveno zboljša.

Ij Vožnja s težkimi avtomobili z železnimi obroči na kolesih po mestu prepovedana. Glasom sklepa ljubljanskega občinskega sveta z dne 22. marca 1921 je vožnja s težkimi avtomobili z železnimi obroči na kolesih po mestu sploh prepovedana. Prestopki te odredbe se bodo policijsko kaznovali po naredbi z dne 20. aprila 1854 z globo do 4000 K oziroma 200 dni zapora. Ij Organizacija javnih nameštencev SLS. Danes ob 8. zvečer običajna tedenska članska skupščina v navadnih prostorih. Člane opozarjamo, da se skupščine polnoštevno udeležijo. — Odbor.

Ij Okraden berač. V neki gostilni Kurje vasi sta se seznanila priletni starček berač Malovrh Martin in delomrzní potepuh Janez Pavšič. Pila sta slivovko. Preočevati sta šla v Požarškov hlev na lžanski cesti. Ponoči je potepuh vzel beraču iz torbice 162 kron. Berač je sicer tatvino opazil in začel klicati, toda potepuh mu je osorno velel: »Tiho bodi, da krav ne zbudiš!« — Potepuha so sedaj prijeli in zaprli.

Naša društva.

d XXI. redno zborovanje Razóra se vrši danes — v soboto, 16. aprila točno ob 7. uri zvečer — v čitalnici Jugoslovanske tiskarne. Na sporedu deklamacije in referat dr. J. Puntarja: Inteligent in delavec. Po predavanju prosta debata. Zanimanje za resno vprašanje zahteva, da se setanka udeležijo vsi Razóraši. J. P.

d Člani rokodelskega društva se bodo jutri — ob praznovanju 50 letnega jubileja proglasitve sv. Jožefa za variha sv. Cerkve — udeležili pridige in slovesne sv. maše v stolnici ob pol 10. uri.

KURZI V PROSTEM PROMETU. Zagreb, 16. aprila. (Izv.) V prostem prometu notirajo danes sledeči kurzi: Italija 720 (tendenco slaba, pada); Berlin 228.50—229; Praga 198; Dunaj 22.60.

Odgovorni urednik Anton Marinček. Izdaja konzorcij »Novega časa«. Tiska jugoslovanska tiskarna v Ljubljani.

Konkurenčni cen!	F. BRUMAT	Konkurenčni cen!
	LJUBLJANA	
	Usakvrsno manufakturno in tkanine	
	po konkurenčni cen!	
Mestni trg 25. I.		

Kolesa, pnevmatiko, motocikle

vse dele in opremo priporoča

J. GOREC

LJUBLJANA, Gosposvetska cesta štev. 41

E. Bulwer:

Poslednji dnevi u Pompejih.

57

»Sinko moj, Lidon, ali si res ti?« je rekel starec radostno. »Oj, ravno si mi bil v mislih pri meni.«

»Veseli me slišati to, oče,« je dejal gladijator in se spoštljivo dotaknil kolen in brade starega sužnja, »kmalu pa ulegem biti v resnici pri tebi, ne samo v mislih.«

»Res, sin moj — ampak ne na tem svetu,« je odvrnil suženj žalostno.

»Ne govori tako, bodi vesel, tudi jaz sem, ker sem prepričan, da bom zmagal, in potem ti z zlatom, ki si ga pridobil, kupim svobodo. Ej, oče stoprav pred malo dnevni me je zbadal človek, ki bi mu z veseljem kaj drugega povedal, ker je vse velikodušnejši kot ostali njegovi sovratniki. Ni Rimljan — iz Aten je, ta-le me je zbadal s pohlepnošjo po zlato, ko sem ga vprašal, kakošna vsota je nagrada za zmago. Oj, ta ni poznal Lidonove duše!«

»Dečko moj,« je dejal stari suženj, ko je stopajoč počasi po stopnicah navzgor peljal sina v svojo majhno sobico, ki je bila v zvezi s hišno vežo, »četudi so tvoji nagibi velikodušni, ljubezni polni, pobožni,« je nadaljeval v sobi, kjer sta bila varna pred opazovanjem, »je vseeno dejanje samo veliko krivda; nameravaš tvegati svojo kri za svobodo svojega očeta — to se da odpustiti; ampak nagrada za zmago je zopet kri drugega človeka. Oj, to pa je smrtni greh, ki ga noben namen ne more očistiti. Pusti to, pusti to! Rajši sem suženj na veke, kakor da bi si na tak način pridobil svobodo.«

»Le tiho, oče!« je odvrnil Lidon nekoliko nepotrpeljivo; »ti si se seznanil s tole tvojo vero, ki te prosim, da mi ne govoriš o njej, ker bogovi, ki so mi dali moč, so mi odrekli modrost, in jaz ne razumem niti besedice tega, kar mi pogosto propoveduješ — v tej novi veri si se seznanil s čudnimi nazori o pravem in krivem. Odpusti mi, če te žalim, ampak pomisli! Zoper koga se imam boriti? O, da bi poznal te lupežnike, ki zaradi tebe občujem z njimi, pa bi mislil, da bi zemljo očistil, ako bi enega od njih odstranil! Zverji so to, ki se jim kar kri cedi iz ust, divji, brezsrčni, brezčutni divjaki skozinsko, ki jih nobena vez življenja ne more vezati; res da ne poznajo strahu — a ne poznajo tudi hvaležnosti, ne usmiljenja, ne ljubezni; ustvarjeni so samo za svoj poklic, da more brez usmiljenja in da umro brez strahu! Ali morejo potem tvoji bogovi, pa najsibodo kdorkoli, s srdom zreti na borbo z ljudmi, kakršni so to, in v tak namen? Oj, oče, kjerkoli gleda božja Moč dol na zemljo, ona ne vidi nikjer tako svete, tako posvečujoče dolžnosti kakor je žrtve, ki jo daruje pobožnost hvaležnega sina postarnemu očetu!«

Ubogi stari suženj, ki je bil sam brez znanja in se je šele pred kratkim izpreobrazil h krščanstvu, ni vedel, s kakšnimi dokazi naj razsvetli nevednost, ki je bila tolika in hkratu tako lepa v svoji zmoti. Najprvo se je hotel vreči sinu na prsa, nato pa oditi, viti roke, ko pa ga je poskusil grajati, so mu solze udušile glas.

»In ako,« je nadaljeval Lidon, »ako je tvoje Božanstvo (dozdeva se mi, da hočeš le eno priznati) v resnici tako dobrotna, sočutna moč, kakor trdiš, da je, potem bo Ono tudi

vedelo, da me je ravno tvoja vera v Njega najprej potrdila v tem sklepu, ki ga grajaš.«

»Kako! Kaj hočeš v tem reči?« je vprašal suženj.

»No, vsaj ti je znano, da so me kot otroka prodali v sužnjost, da mi pa je v Rimu moj gospodar dal svobodo, ker sem bil tako srečen, da sem mu bil všeč.«

Pohitel sem v Pompeje, da te obiščem — in našel sem te v letih in slabotnega, pod jarmom muhastega, razvajenega gospodarja; nedavno si vzprejel to novo vero in to ti je naredilo suženjstvo še enkrat hujski; odvzela ti je tolažeči čar navade, ki nas tako često spriznaja z najhujšim. Ali mi nisi tožil, da si primoran opravljati dela, ki ti kot sužnju niso bila mizka, a so pregrešna kot Nazarencu? Ali mi nisi pravil, da ti je duša drhtela od kesanja, ko si moral položiti samo drobtinico kruha pred domače bogove Lare, ki čujejo nad impluvijem? Da ti je nepreslan boj razjedal dušo? Ali mi nisi pravil, da se bojiš, da si s samim vlivanjem vina pred prag ali klicanjem imena kakega grškega božanstva nakoples kazni, ki so hujski kakor Tantalova — večno trpljenje, ki je groznejše od onega v Tartaru? Ali mi nisi pravil tega? Čudil sem se in nisem mogel razumeti, kakor, pri Herkulu, še danes ne morem; ampak bil sem tvoj sin, in edina moja naloga je bila, imeti sočutje in pomagati. Ali sem mogel poslušati tvoje ječanje, ali sem mogel biti priča tvoje tajinstvene groze, neprestanih dušnih boli, pa ostati miren? Ne, pri neumrjočih bogovih! Tedaj mi je šinila misel v glavo: denarja nimam, imam pa mladost in moč — to so tvoji darovi — in te bi mogel prodati za tebe! Doznan sem velikost tvoje odkupnine in

zvedel, da jo navadna nagrada zmagovalnega gladijatorja dvakrat poplača. Postal sem gladijator — se zvezal nevoljen s temi preklicanimi ljudmi — si pridobil njihovo spretnost in izvežbanost — blagoslovljeno bodi to učenje, ono me nauči, kako osvoboditi svojega očeta!«

»Oj, da bi samo mogel slišati Olinta!« je vzdihnil starec, vedno bolj ganjen od kreposti svojega sina, a nič manj močno prepričan o pregrešnosti njegovega namena.

»Cel svet hočem poslušati, ako hočeš,« je odgovoril gladijator veselo, »ampak šele tedaj, ko ne boš več suženj. Pod svojo lastno streho, oče, si ubijaj glavo cel dan, in še celo noč, če ti napravlja veselje. Oj, kakšen kraj sem izbral za te! To je ena od devetstodevetindevetdeset prodajalen v stari Juliji Feliks, v solučnem delu mesta, kjer se boš lahko solnčil pred vrati po dnevi — jaz pa bom prodal olje in vino za tebe, oče; in potem, če bo Veneri všeč, (ali pa če ji tudi ni všeč, ker ne slišiš rad tega imena, to je Lidonu vseeno), potem, pravim, boš morebiti tudi imel hčer, ki ti bo gladila sive lase, in slišal drobne glasove ob kolenih, ki te bodo klicali Lidonov oče! Oj, tako srečni bomo — nagrada nam more vse to kupiti. Vesel bodi, oče — ampak sedaj moram odot — dan mineva in laniste me čaka. Daj, tvoj blagoslov!«

Medtem ko je Lidon tako govoril, je že zapustil temno očetovo sobo in sedaj sta stala na istem kraju, kjer smo našli vratarja ter se vneto pa tiho razgovarjala.

»Bog s teboj, moj vrli dečko!« je rekel Medon goreče, »in velika Moč, ki vlada vsa srca, naj vidi tvojo plemenitost in ti odpusti tvojo zmotu!«